

**РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА
МИНИСТЕРСТВО ЗА ФИНАНСИИ**

КРАТКОРОЧНИ ЕКОНОМСКИ ДВИЖЕЊА

Јуни 2007 година

Сектор за макроекономска политика

Скопје, Август 2007 година

1. Реален сектор

1.1. Индустриско производство

Во првата половина од 2007 година порастот на индустриското производство изнесува 3,6% во однос на истиот период од 2006 година.

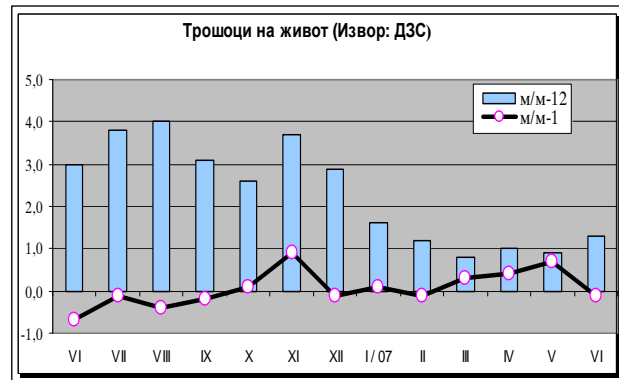
Анализирано по сектори, растот на индустриското производство во анализираниот период се согледува, пред се, во секторот вадење на руди и камен за 15,0%, преработувачката индустрија 6,0%, интермедијарни производи, освен енергија, за 15,0%, капитални производи за 12,5% и трајни производи за широка потрошувачка за 18,1%.

Во однос на мај индустриското производство во јуни 2007 година забележа зголемување од 6,6%, а во однос на истиот месец минатата година е пониско за 7,1%.

1.2. Кумулативниот индекс на трошоците на живот за периодот јануари-јуни 2007, во однос на истиот период од претходната година, забележа пораст од 0,9%.

Во јуни 2007 година, трошоците на живот забележаа намалување на месечна основа од 0,1%, додека на годишна основа (во однос на истиот месец од претходната година) забележаа пораст од 1,3%.

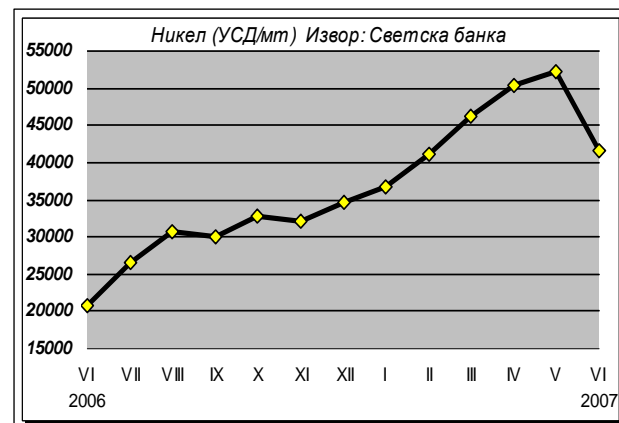
Вредноста на потрошувачката кошница за исхрана и пијалоци за едно четиричлено домаќинство за месец јуни 2007 година, пресметана врз основа на цените на мало, изнесува 10.405 денари и во однос на претходниот месец е пониска за 2,1%.

Индексот на цените на мало во јуни 2007 година, во однос на мај 2007 година, е повисок за само 0,1%, додека на годишна основа (во однос на истиот месец од претходната година) забележаа зголемување од 2,6%.

Пораст на индексот на цените на мало во јуни 2007 година, во однос на истиот месец од претходната година е забележан во групата земјоделски производи за 3,9%, индустриски производи за 2,8%, непрехранбени индустриски производи за 3,8% и прехранбени производи за 1,4%.

1.3. Во јуни 2007 година, движењата на светските стокови берзи беа стабилни, без поголеми потреси, особено кај производите кои се во нашиот фокус на интерес, освен никелот.

Притоа, цените на најзначајните производи главно забележаа

зголемување или го задржаа истото ценовно ниво. Низок раст на берзанските цени е евидентиран кај нафтата и оловото.

По неколку месечен раст, никелот во јуни 2007 година забележа драстично намалување за дури 21%.

2. Надворешен сектор

2.1 Во првата половина од 2007 година, вкупната надворешно-трговска размена, во доларска вредност забележа висок пораст од 37,4% во однос на истиот период минатата година.

Притоа, физичкиот обем на извозот е зголемен за 21,4%, а неговата вредност достигна 1.567 милиони долари, што претставува пораст од 51%. Зголемувањето на количинскиот увоз на стоки изнесува 19,9%, а неговата вредност оствари износ од 2.213,3 милиони долари, или пораст од 29,2%.

На месечно ниво, во јуни, и извозот и увозот забележаа пораст од 7% во однос на мај.

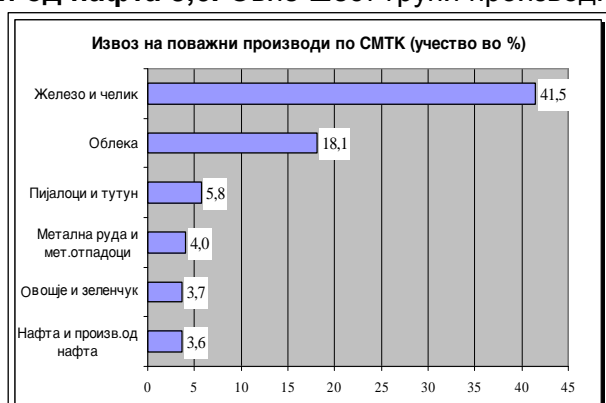
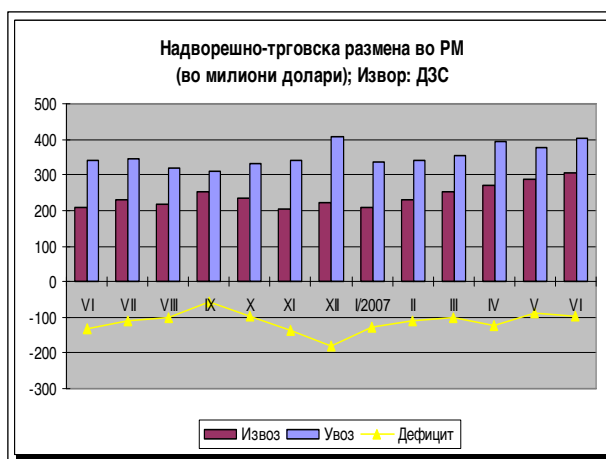
При вакви движења, трговскиот дефицит во јуни е за само 6,4 милиони долари поголем од дефицитот остварен во мај.

Поголемиот извоз остварен во овој полугодишен период, пред се е резултат на зголемениот извоз на железо и челик (стапка од 133%), метална руда и метални отпадоци (98,8%), изработки од метал (105%), изработка од неметални минерали (73%), обувки (69,4%), овошје и зеленчук (33%), пијалоци (32%), облека (17,%) итн.

2.2. Главни групи производи (според СМТК) со најголемо учество во извозот во овој период се: железо и челик со 41,5%, облека 18,1%, пијалоци и тутун 5,7%, метална руда и метални отпадоци 4%, овошје и зеленчук 3,7%, нафта и производи од нафта 3,6. Овие шест групи производи сочинуваат околу 76% од вкупниот извоз на државата.

Најголем дел од увозот на стоки во јуни оваа година отпаѓа на: текстилни предива и слично (40,8 мил. долари), железо и челик (35,6 мил. долари), нафта и производи од нафта (30,8 мил. долари), друмски возила (29,8 мил. долари), метална руда и метални отпадоци (18,9 мил. долари), индустриски машини и делови (12,7 мил. долари), специјални машини за индустрија (11,7 мил. долари), електрични машини и делови (11,8 мил. долари), изработки од метал (11,7%), телекомуникациони апарати (11,4 мил. долари) и друго.

2.3. Во првите шест месеци од 2007 година околу 69% од вкупно извезените стоки се пласирани на пазарот на Европската Унија (ЕУ27), а

51% од вкупно увезените стоки во Република Македонија се со потекло од оваа интеграција. Извозот во Европската Унија е поголем за 70%, а увозот е зголемен за 23%, во однос на истиот период од 2006 година. Во анализираниот период јануари-јуни 2007 година, 82% од трговскиот дефицит на земјата е остварен во трговската размена со Русија, Кина, Полска, Турција и Индонезија.

2.4 Анализирани според валутната структура, извозот во евра бележи зголемување за 183 милиони евра (29,3%), а делот од извозот реализиран на "доларскиот пазар" бележи значително зголемување за 221 милион долари (86,%). Според ова, во анализираниот период вкупниот извоз изразен во денарска противвредност забележа зголемување од 39,6%.

Доколку доларскиот дел на извозот остварен во првата половина од 2007 година се сведе по просечен курс на доларот остварен во истиот период 2006 година, се согледува загубата во извозот од 1.822 милиони денари или околу 37,5 милиони долари.

Увозот на стоки од евро пазарот е зголемен за 211,4 милиони долари (или 22%), а увозот од доларските подрачја за 124,3 милиони долари (или 24,5%). Со тоа вкупниот увоз на стоки во денарска противвредност во анализираниот период е зголемен за 19,5%.

НАДВОРЕШНО-ТРГОВСКА РАЗМЕНА на Република Македонија
- по валути -

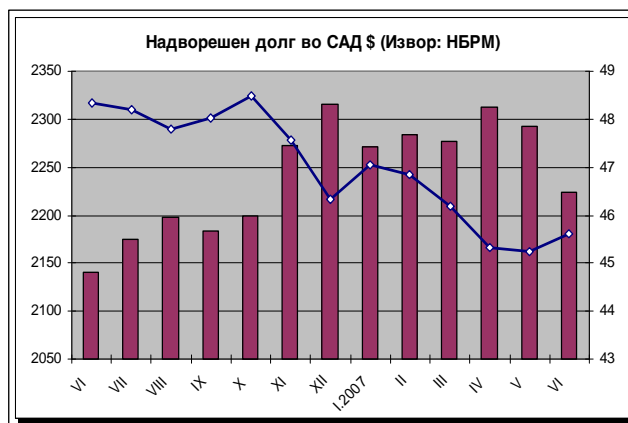
ИЗВОЗ	I-VI 2006					I-VI 2007					апсолутна промена во валутна вредност	релативна промена во валутна вредност (во %)
	валута	колич. 000 т	извоз во валута	просечен курс на денарот во однос на валутите	извоз во денари	структ. во %	колич. 000 т	извоз во валута	просечен курс на денарот во однос на валутите	извоз во денари		
EUR	1.051	626.110.463	61.1996	38.317.709.891	74,2	1.308	809.596.378	61.1774	49.529.001.455	68,7	183.485.915	29,3
USD	351	257.310.296	49.8504	12.827.021.180	24,8	393	478.716.437	46,0432	22.041.636.652	30,6	221.406.141	86,0
EUR+USD	1.402			51.144.731.071	99,1	1.701			71.570.638.108	99,3		
вк извоз:	1.405			51.618.582.129	100,0	1.705			72.054.761.294	100,0		39,6

Извор: Државен завод за статистика и НБРМ

Салдото на размената остварена во евра е зголемено за 28 милиони евра (или за 8,4%), при истовремено значително намалување на доларскиот дел на дефицитот за 97 милиони долари (или 38,8%). Соодветно на ова, **вкупниот денарски износ на трговскиот дефицит забележа намалување од 3.807 милиони денари, односно 11,3%.**

2.5. Надворешниот долг на Република Македонија на крајот на јуни 2007 година изнесуваше 2.224 милиони долари и во споредба со крајот на 2006 година е намален за 123 милиони долари, што се должи на поголемиот износ на отплатата на долгот во однос на користените средства.

Од аспект на должници, надворешниот долг на јавниот сектор изнесува 1.367 милиони долари и во споредба со состојбата во 2006 година тој е намален за 240 милиони долари, како резултат на предвремената отплата на долгот кон мултилатерални и билатерални кредитори. Во рамки на долгот во јавниот сектор, намалување во однос на 2006 година е забележано кај долгот на Централната Влада и јавните фондови, додека кај јавните претпријатија е зголемен. Надворешниот долг во приватниот сектор изнесува

856 милиони долари и во споредба со 2006 година е зголемен за 85 милиони долари, како резултат на зголемувањето на долгот во небанкарскиот приватен сектор и приватните банки.

2.6 За првата половина од оваа година, повлечени се средства во износ од 217 милиони долари, од кои 171 милион долари во приватниот сектор. Во овој период склучени се нови кредити во износ од 213 милиони долари, од кои 180 милиони долари во приватниот сектор. Редовното сервисирање на обврските продолжува и понатаму, при што за првите шест месеци од 2007 година, сервисирани се 421,0 милиони долари, од кои 384,4 милиони долари главница. Во рамки на мултилатералните кредитори најголем дел е отплатен спрема ИБРД во износ од 129 милиони долари, како и спрема билатералните кредитори по основ на репрограмираниот долг кон Парискиот клуб на кредитори од 1995 година во износ од 103,4 милиони долари.

2.7 Вкупниот јавен долг на Република Македонија пресметан врз основа на Законот за јавен долг, на крајот на јуни изнесуваше 2.067 милиони долари и во однос на 2006 година е намален за 252 милиони долари, или за 8,5%. Надворешниот јавен долг бележи континуирано намалување и на крајот на јуни оваа година е намален за 16%, додека внатрешниот јавен долг бележи зголемување за 14,6% во споредба со крајот на 2006 година.

2.8 Состојбата на краткорочниот долг на крајот на јуни 2007 година изнесуваше 166,7 милион долари и во целост се однесува на приватниот сектор и тоа по основ на финансиски кредити.

3. Фискален сектор

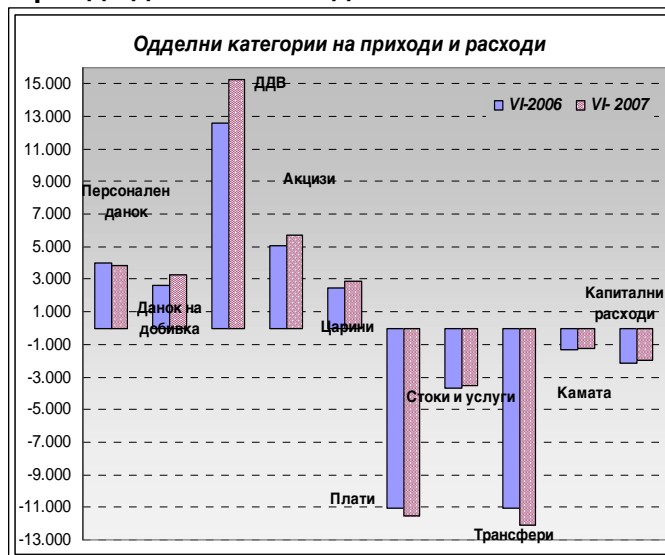
3.1. Во првата половина од 2007 година, вкупните приходи на Централниот буџет изнесуваат 33.727 милиони денари, што претставува зголемување од 14,0% во однос на истиот период од минатата година.

Даночните приходи во овој период се реализирани во износ од 31.956 милиони денари, што претставува зголемување од 16,4% во однос на истиот период лани.

Учеството на данокот на додадена вредност во вкупните даночни приходи во првото полугодие 2007 година изнесува 47,8%, а на акцизите 17,8%,

при што, од овие два даноци се остварени приходи од 20.957 милиони денари. Гледано по одделни

категории, приходите од ДДВ забележаа пораст од 21,4%, акцизите од 12,2%, данокот на добивка од 24,0%, приходите од царина се зголемени за 15,9%, додека приходите од персоналниот данок се намалија за 4,5% споредено со истиот период лани.

3.2. Во првите шест месеци од 2007 година, вкупните расходи на Централниот буџет изнесуваа 30.405 милиони денари, што е повеќе за 3,8% во однос на истиот период од 2006 година.

Најголеми расходни ставки се трансферите (12.119 милиони денари) и платите и надоместоците (11.522 милиони денари). Во вкупните расходи на

Централниот буџет, расходите за плати и надоместоци во овој период учествуваат со 37,9% и во однос на истиот период лани тие се зголемени за 4,3%.

Расходите за стоки и услуги се извршени во износ од 3.525 милиони денари, односно имаат помало остварување во споредба со 2006 година за 3,7%.

Во делот на трансферите, во овој период се потрошени 9,7% повеќе средства споредено со 2006 година. Трансферите кон Фондот за пензиско и инвалидско осигурување се извршени во износ од 5.044 милиони денари или за 887 милиони денари повеќе (21,3% зголемување). Каматите се реализирани во износ од 1.290 милиони денари што е помалку за 6,0%.

Во анализираниот период средствата за капитални расходи изнесуваат 1.949 милиони денари, што е намалување за 9,4% во споредба со истиот период 2006 година.

3.3. Зголемената наплата на јавните приходи, во услови на помало трошење на буџетските средства, придонесоа во периодот јануари- јуни 2007 година да се оствари суфицит на Централниот Буџет од 3.322 милиони денари, додека суфицитот на консолидираниот буџет изнесува 4.178 милиони денари.

4. Монетарен сектор

4.1. Во јуни 2007 година примарните пари на месечна основа забележаа зголемување од 4,3%, како резултат на истовремениот пораст на побарувачката на готови пари и на вкупните ликвидни средства на банките.

Од аспект на ликвидност, девизните трансакции на НБРМ (реализиран нето - откуп на девизи на девизниот пазар) и денарските депозити на државата кај НБРМ делуваа во насока на креирање на ликвидност, која во најголем дел беше стерилизирана преку монетарните инструменти и готовите пари во оптек.

Во јуни 2007 година, продолжи намалувањето на просечната каматна стапка на благајничките записи, која изнесуваше 4,90%, односно месечно намалување за 0,14 процентни поени, додека просечните месечни пондерирани каматни стапки на државните записи со рочност од три месеци изнесуваа 5,41%, односно месечно намалување за 0,75 процентни поени.

4.2. Примарните пари на годишна основа забележаа пораст од 18,2%. Побарувачката на готовите пари во оптек забележа месечен пораст од 3,2%, додека на годишно ниво порастот изнесува 13,9%.

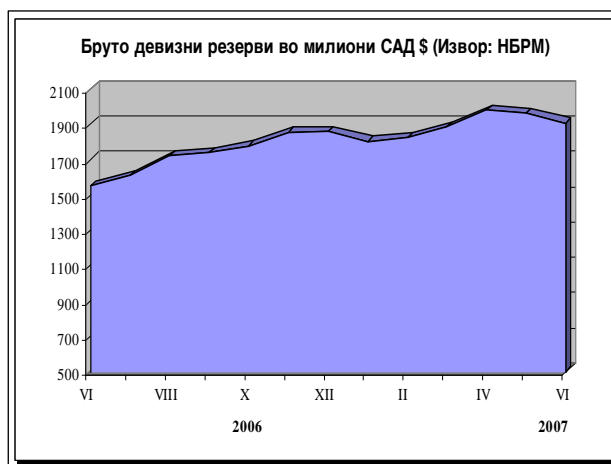
Монетарниот агрегат М1 на месечна основа забележа пораст за 1%, што во услови на намалување на депозитните пари (за 0,6%), во целост се должи на зголемената побарувачка на готови пари. Ваквите движења, како и интензивниот пораст на вкупните депозити, резултираа со месечен пораст кај пошироките монетарни агрегати М2 и М4 од 2,7% и 2,6%, соодветно. На годишна основа, монетарните агрегати М2 и М4 забележаа пораст од 31,4% и 32,2%, соодветно, што делумно се должи на пониската споредбена основа од јуни 2006 година.

4.3. Вкупниот депозитен потенцијал на комерцијалните банки во јуни 2007 година на годишна основа забележа пораст од 37,3%. Кредитите на приватниот сектор забележаа годишен пораст од 32,0%, при што од аспект на валутата, придонесот на денарските кредити и понатаму ја задржува доминантната позиција во порастот на кредитната активност на банките.

4.4. Во каматната политика на комерцијалните банки и во јуни не беа забележани некои позначајни промени. Имено, просечните пондерирани каматни стапки на денарските кредити изнесуваа 10,2%, односно месечно намалување за 0,1 процентен поен, а каматните стапки на девизните кредити изнесуваа 8,4% и го задржаа нивото од претходниот месец. Просечните пасивни каматни стапки на денарските депозити изнесуваа 4,8% и на месечна основа се повисоки за 0,1 процентен поен, додека каматните стапки на девизните депозити изнесуваа 1,9%, и во однос на претходниот месец не забележаа промени.

4.5. Бруто девизните резерви на крајот на јуни 2007 година достигнаа ниво од 1.911 милиони долари, односно во споредба со декември 2006 година се намалени за 54 милиони долари, што во најголем дел се должи на предвремената отплата на долгот кон Светска банка.

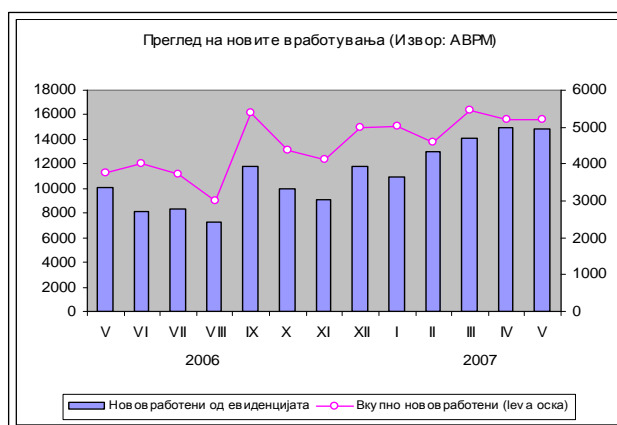
Во текот на јуни 2007 година, при интервенциите на девизниот пазар, НБРМ продаде 6,3 милиони долари и откупи 54,7 милиони долари, со што нето ефектот беше откупени 48,4 милиони долари.

5. Социјален сектор

5.1. Во период јануари-мај 2007 година, во Агенцијата за вработување на Република Македонија регистрирани се вкупно 76.500 засновани нови работни односи (неопределено време, определено и сезонски). Во однос на истиот период 2006 година, бројот на нови вработувања е зголемен за 4.401 или 1,4%, со што продолжува и понатаму позитивниот тренд на остварени вработувања. Вработувањата на неопределено време учествуваат со 45,9% во вкупните вработувања.

Вработувањата на регистрираните невработени лица во овој период учествуваат со 29,6% во вкупните вработувања, додека останатите вработувања се директно од неактивното население, лица кои преминале од едно на друго работно место или од неформална во формална економија.

5.2. Во мај 2007 година, во Агенцијата за вработување на Република Македонија се евидентирани 369.688 невработени лица, што споредено со април 2007 година претставува намалување за 0,24%. Од нив 76.797 (20,8%)

евидентирани невработени лица се изјасниле дека се пријавуваат само за остварување на правото на здравствено осигурување, а 292.891 (79,2%), активно бараат работа. Во однос на истиот месец од минатата година, бројот на невработените лица е зголемен за 14.212 или 3,8%. Најголем процент од невработените, односно 67,3% се од урбани средини (градско население).

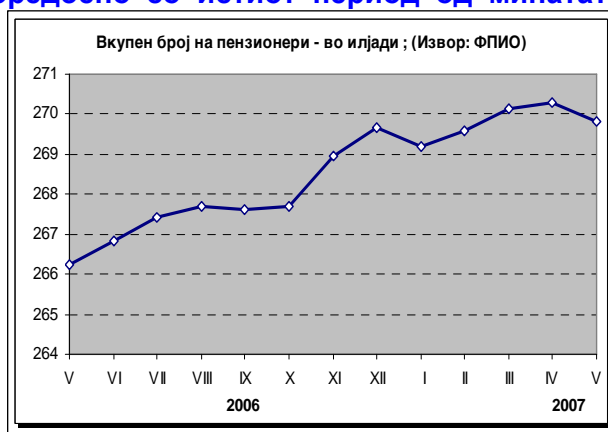
Во вкупните евидентирани невработени лица, мажите учествуваат со 58,3%.

Во однос на образовната структура, нема поголеми промени, што значи дека 51,6% од невработените се неквалификувани или полуквалификувани, 24,7% со средно стручно образование, 16,8% се квалификувани и високо квалификувани работници, а оние со вишо и високо образование учествуваат со 6,9%.

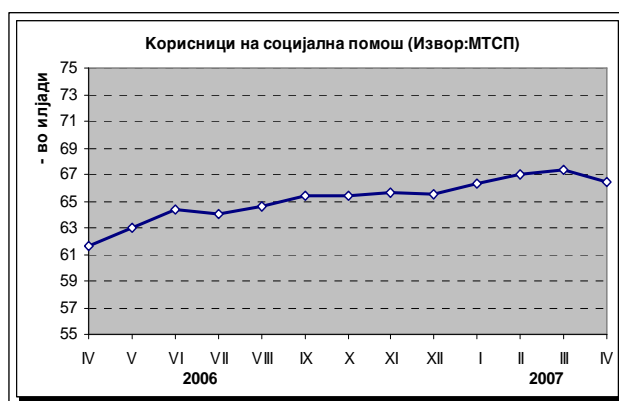
Приливот на лица во регистарот на Агенцијата за вработување во мај 2007 година изнесува 7.871 лица, додека како одлив на лица од Агенцијата се регистрирани 9.117 лица (55% од одливот се однесува на нови засновани работни односи додека 45% се однесува на бришење од евиденцијата по законски основи).

5.3. Во мај 2007 година, во Фондот за пензиско и инвалидско осигурување, се евидентирани 269.819 пензионери, што во однос на април 2007 година претставува пад за 0,2%, а споредбено со истиот период од минатата година, претставува пораст за 1,3%.

За исплата на пензиите, во овој месец се потрошени 2.039,4 милиони денари, што претставува 0,6% од БДП. Во мај 2007 година, вредноста на просечната пензија изнесуваше 7.746 денари, што на годишно ниво претставува пораст од 3%. Соодносот на просечната пензија со просечната исплатена нето плата во април 2007 година (последен расположлив податок) изнесува 54,2%. Коефициентот на замена помеѓу просечната пензија и просечната плата е намален за 1,3 процентни поени во споредба со претходниот месец поради силниот пораст на платите, но ниска инфлација (растот на пензиите е индексирани делумно со просечниот пораст на платите и делумно со инфлацијата).

5.4. Во социјалната сфера, бројот на корисници на социјална помош на месечна основа е намален за 1,3%. Имено, во април 2007 година за исплата на социјална помош се потрошени 141,5 милиони денари за 66.468 домаќинства. На годишна основа, остварен е пораст за 4.792 лица или 7,2%. За помош по основ на туѓа нега, во април се потрошени 69,8 милиони денари за 19.874 лица. Како корисници на постојана парична помош, во овој месец се регистрирани 5.095 лица и за нив се потрошени 16,4 милиони денари, додека здравствена заштита користат 5.171 лица (лица кои не користат заштита по други основи).

5.5. Со оглед на тоа дека податоците за просечната нето плата се објавуваат со закаснување, во овој Извештај ги даваме последните расположливи податоци.

Кумулативно, во периодот јануари–април 2007 година споредено со истиот период од 2006 година, забележан е пораст на просечната номинална и реална нето плата за 6,4% односно 5,6%. Во април 2007 година просечната месечна нето-плата по вработен изнесуваше 14.291 денари, што на месечна основа претставува реален раст од 1,2%, додека пак на годишна основа порастот изнесува 7,3%.

Во текот на 2007 година, забележано е значајно намалување на бројот на работници кои не примиле плата, кој на крајот на мај 2007 година достигна 12,8%.

